

LATVIJAS BANKA
EIROSISTĒMA

Informācija: +371 67022722, monetas@bank.lv
Iegāde: www.e-monetas.lv
Latvijas Bankas kases
K. Valdemāra ielā 1B, Rīgā, un Teātra ielā 3, Liepājā

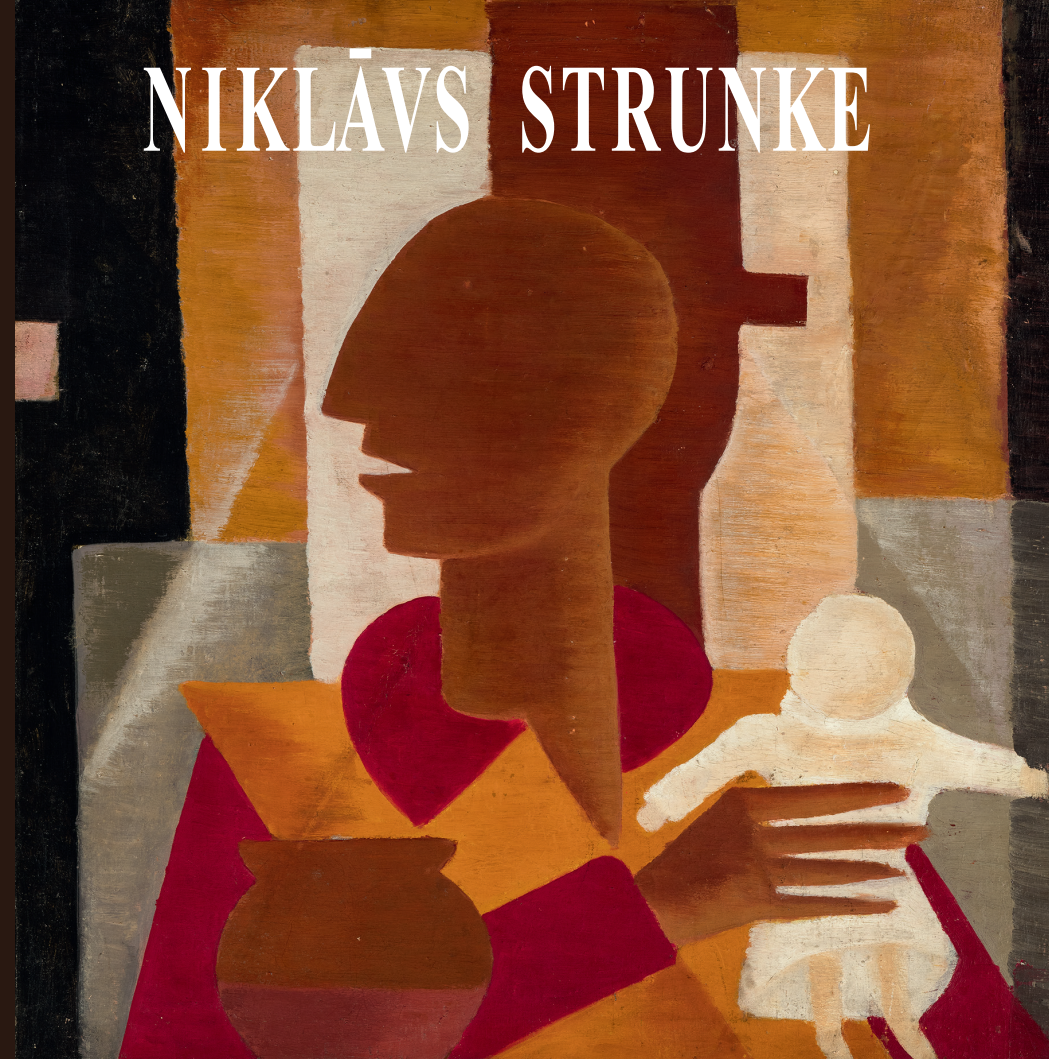
Information: +371 67022722, coins@bank.lv
Purchase: www.e-monetas.lv
Cashier's Offices
K. Valdemāra iela 1B, Rīga, and Teātra iela 3, Liepāja
www.bank.lv

Ar ieteikumiem monētu uzglabāšanai aicinām iepazīties www.e-monetas.lv.
Please visit our website www.e-monetas.lv for recommendations on coin storage.

Dizainam izmantotas Niklāva Strunkes gleznas no Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kolekcijas
("Pašportrets ar lelīti" (1921) un "Cilvēks, kas ieiet istabā" (1927); fotogrāfs Normunds Brasliņš).

The design incorporates reproductions of Niklāvs Strunke's paintings
("Self-Portrait with a Doll" (1921) and "Man Entering a Room" (1927); photographer Normunds Brasliņš)
from the collection of the Latvian National Museum of Art.

NIKLĀVS STRUNKE

Latviešu gleznotājs, grafīkis un scenogrāfs Niklāvs Strunke (1894–1966) piedzima Gostiņinā (Polija) un arī mūžībā aizgāja tālu no Latvijas – Romā. Tomēr bērnības takas kopš 1903. gada iestaigātas Valmierā, kopā ar brāli dzīvojot pie cariskās Krievijas armijā dienošā tēva māsas Palmēnos (vēlāk tapušās apceres par mākslu parakstītas ar Palmēnu Klāva vārdu). Pēc E. Liepiņa progimnāzijas skolas gaitas turpinot Sanktpēterburgas Ķeizariskās mākslas veicināšanas biedrības skolā un Mihaila Bernšteina mākslas studijā, Niklāvs Strunke veidojās kā gleznotājs krievu modernistu ietekmē. Topošais mākslinieks pilnveidojās arī citās studijās, t.sk. pie Jūlija Madernieka (1870–1955) un Sanktpēterburgas Mākslas akadēmijas grafika Vasilija Matē (1856–1917) darbīcā, kur apguva oforta un linogriezuma tehniku. Kad 1. pasaules karš laupīja tēvu un brāli, Niklāvs Strunke kā brīvprātīgais nokļuva 6. Tukuma latviešu strēlnieku pulka jātnieku izlūku spridzinātāju komandā, kur sastapa arī vienu no latviešu modernisma aizsācējiem Jāzepu Grosvaldu (1891–1920).

Izstādēs piedalījies kopš 1914. gada, Niklāvs Strunke – viens no oriģinālākajiem latviešu modernistiem – mākslā jau drīgi sevi apliecināja vienlaikus ar Latvijas valstiskās neatkarības iegūšanu. 20. gs. 20. gadu vidū kubisma tendences ienāca Niklāva Strunkes gleznās, arī grāmatu dizainā un izrāžu noformējumā, kur dažādās proporcijās tika izmantoti konstruktīvi ģeometriski un iluzori gleznieciski paņēmieni. Tas bija radošā pacēluma un eksperimentu laiks, kad darbos kubisma elementi pamazām savijās ar konstruktīvisma, futurisma un supremātisma, arī *Art Deco*, 13.–15. gs. itāļu glezniecības, austrumu miniatūru un latviešu etnogrāfiskā mantojuma ietekmi.

Māksliniecisko rokrakstu Niklāvs Strunke pilnveidoja Vācijā un Itālijā, jau 1923. gadā piedalījās Lielajā Berlīnē mākslas izstādē, bet 1924. gadā rīkoja personālizstādi Romā. Uzturēšanās Eiropas metropolēs veicināja iesaisti mākslas dzīvē un tiešus kontaktus ar avangardistu aprindām. Futurisma iniciators Filipo Tommaso Marineti (*Filippo Tommaso Marinetti*) 1924. gadā Parīzes manifestā "Vispasaules futurisms" ("Le futurisme mondial") Niklāvu Strunki pieskaitīja plašai internacionālai Eiropas avangardistu plejādei. 20. gs. 20. gadu nogalē mākslinieka rokraksts mainījās, pievēršoties konservatīvismam. Māksliniecisko veikumu vainagoja Triju Zvaigžņu ordenis (IV šķira; 1933). Kad 2. pasaules kara beigās bēgļu gaitas Niklāvu Strunki aizveda uz Zviedriju, Stokholmā un arī Itālijā tapa trimdas tematikai veltīti darbi.

Niklāva Strunkes veikums grāmatu grafikā bija simtiem grāmatu vāku un desmitiem ilustrētu izdevumu. Scenogrāfa darbs vairākos teātros un Latvijas Nacionālajā operā, vitrāžu un porcelāna apgleznojumu meti, plakāta un esklihra māksla, izstāžu iekārtošana, tomēr pāri visam glezniecība. Ainavu, portretu un klušo dabu glezniecībā atspoguļojās mākslinieka ceļojumi, straujais temperaments un romantiskais skatījums, lelles un etnogrāfiskie priekšmeti no paša veidotās kolekcijas. Latvijas kultūras kanonā ietverts viens no Niklāva Strunkes izcilākajiem darbiem – glezna "Cilvēks, kas ieiet istabā" (1927), kas atveidota Niklāva Strunkes radošajam mantojumam veltītās kolekcijas monētas reversā.

Nominālvērtība – 5 eiro, svars – 20.00 g,

forma: aplis (diametrs – 32.00 mm), kuram ar sekanti nošķeltā mala veido 99° leņķi ar tā pieskari (attālums no leņķa noapaļotās virsotnes kopā ar diametru – 35.00 mm), metāls – 925° sudrabs, kvalitāte – *proof*, ar dažādas intensitātes matējumu, monētas josta – gluda.

Monētas dizainu izstrādājis Paulis Liepa, tās ģipša modeli veidojis Ivars Drulle. Monēta kalta UAB Lietuvos monetų kalykla (Lietuva).

Face value: 5 euro; weight: 20.00 g;

shape: circle (diameter 32.00 mm) where the edge cut by a secant forms a 99° angle with the circle's tangent (the distance from the rounded angular tip together with the diameter – 35.00 mm); metal: silver of 925 fineness; quality: proof; with frosting of different intensity; edge: plain.

The coin has been designed by Paulis Liepa and modelled by Ivars Drulle. The coin has been struck by UAB Lietuvos monetų kalykla (Lithuania).

Niklāvs Strunke (1894–1966), Latvian painter, graphic artist and stage designer, was born in Gostynin in Poland and passed away in Rome, also far from Latvia. Since 1903, he and his brother spent their childhood on the farm "Palmēni" in Valmiera in the care of the sister of their father who served in the army of the tsarist Russia (the essays about art, written later in his life, were signed with the pen-name Palmēnu Klāvs). After finishing the Progymnasium of E. Liepiņš, Strunke continued his studies at the School of the Imperial Society for the Encouragement of the Arts in St. Petersburg and the Art Studio of Mikhail Bernstein where he drew inspiration from Russian modernists and evolved as a painter. The soon-to-be artist also refined his skills in other art studios such as the workshop of Jūlijs Madernieks (1870–1955) and that of Vasily Mate (1856–1917), graphic artist of the Academy of Arts in St. Petersburg, mastering etching and linocut techniques. As he lost his father and brother in World War I, Niklāvs Strunke volunteered to join the Cavalry Reconnaissance Unit of the 6th Tukums Latvian Riflemen Regiment where he met Jāzeps Grosvalds (1891–1920), one of the pioneers in Latvian modernism.

Having participated in exhibitions since 1914, Niklāvs Strunke had firmly established himself as one of the most original Latvian modernists by the time Latvia declared its independence. In the mid-1920s, Niklāvs Strunke introduced cubism in his paintings as well as his graphic designs of books and stage designs, featuring, in varying proportions, constructive geometric and illusory painting techniques. This was the time of high creativity and experimentation as the elements of cubism were increasingly influenced by constructivism, futurism and suprematism as well as Art Deco, 13th–15th century Italian paintings, Eastern miniature paintings and Latvian ethnographic heritage.

Niklāvs Strunke perfected his signature style in Germany and Italy. He participated at the Great Berlin Art Exhibition already in 1923 and held a solo exhibition in Rome in 1924. During his stay in the European metropolises, Niklāvs Strunke became involved in the local art life and established contacts with avant-garde artists. In his 1924 Paris manifesto "Le futurisme mondial" (Worldwide Futurism), Filippo Tommaso Marinetti, founder of the Futurist movement, counted Niklāvs Strunke among the broad international community of European avant-gardists. By the end of the 1920s, the artist's signature style changed as he turned to conservatism. As a recognition for his work, Niklāvs Strunke was awarded the Order of Three Stars (Fourth Class) in 1933. At the end of World War II Niklāvs Strunke sought refuge in Sweden; works dedicated to the theme of exile were created in Stockholm and Italy.

As a graphic designer of books, Niklāvs Strunke created hundreds of book covers and dozens of illustrated publications. He also created stage designs for several theatres and the Latvian National Opera, sketches of stained glass and porcelain artwork, poster and bookplate art as well as exhibition set-ups. Above all, however, he was a painter. Paintings of landscapes, portraits and still lifes reflect the artist's travels, agile temperament and his romantic outlook on life, also featuring dolls and ethnographic objects from his own collection. One of the most outstanding works of Niklāvs Strunke, the painting "Man Entering a Room" (1927), is included in the Latvian Cultural Canon and has been featured on the reverse of the collector coin dedicated to the creative legacy of Niklāvs Strunke.